

הילה טוני נבוק מציגה: מזמור לפקיד האפור

מתוך השימוש בחפצים יום-יומיים מפיקה הילה טוני נבוק את הדרמה של האדם הקטן, הפקיד, או זה שפקיד הוא כל מה שמפריד בינו לבין מושא תשוקתו. על התערוכה "שעות עגולות" בת"א

גליה ירב

07.07.2015

10:00

ב"שעות עגולות" מציגה הילה טוני נבוק מיצב פיסולי שאפתני העשוי רכיבים אפרוריים: רדי-מייד משרדיים, צינורות ואלמנטים תעשייתיים, תאורת ניאון קרה, סאונד צורמני ואפקטים של מיכון. המראה הוא של חללי איחסון, בתי חרושת או משרדים גנריים, מוכרים לעיפה בשיעבודם לסדר, לניקיון ולאנונימיות, בלתי ניתנים לזיהוי ספציפי כי משולבים בהם אלמנטים מכל אלה יחד.

המראה הכללי הוא של היכל הפקיד האפור, האדם שנגזרו עליו מונוטוניות, שכפול וחזרתיות המשרות דכדוך. דווקא מהדכדוך הזה מופק יופיה של התערוכה. המיצב הוא מעין קונסטרוקציה פוסט-מינימליסטית של סצינת פיטה, כך מעומתות שתי מסורת אמנות — דתית וחילונית — ומופק תיאטרון חפצים קינטי, הבמה של היקום הביורוקרטי, מעין טרמינל נטוש או אפסנאות בדמדומים, אנדרטה לטופס החסר או הלא חתום. המיצב מורכב משלושה מזבחות — אדום, שחור וכחול, לפי נוסח "הדגם ניתן לרכישה בשלושה צבעים". המבנה הפיסולי הכללי זהה אך הם שונים בפרטים, כמעין וריאציות אחד של השני, שלוש הצעות-הגשה לעיצוב החלל הפונקציונלי.

בכל אחד מהמזבחות מופיע בחזית כיסא משרדי שבחיקו מונח צינור קטוע ומלופף הנראה כציוד ספורט, כדגלון או שוט, הנשען על זרועות הכיסא כמו יסוד החוסם ישיבה. מעל כל אחד מהם מרחף בגובה כיסא לבן נוסף שבו משענות הידיים הן כנפיים, כמין השגחה אלוהית בארגון שאין בו דבר מטפיזי. ויש גם צינורות גמישים ועגולים כחישוקים, אולי מוליכי אנרגיה קטועים, ומסוע מתכתי עם פסי וילון המזכיר מכונת שיקוף, לצדם מאפרה, כוסות פלסטיק תקועות אחת בשנייה ומכונות ניגוב ידיים. אלה אביזרים המצויים בחללים ציבוריים, אפילו את חסד פרטיות הקיוביקל אין להם, חלק מאופן-ספייס שקרביו משוללי המסתורין שפוכים בפרהסיה, מצויים בכל. לעתים הכיסאות מסתובבים מעצמם בקצב איטי, נוצרת ציפיה שיקרה משהו, אווירת המתנה לאירוע, לדרמה או לפתרון. אבל שום דבר מאגי או פנומנלי אינו קורה — הפקיד/אפסנאי/מאבטח איננו, ולא נוצר תור או שהתור אינו מתקדם למרות שמשמעת העבודה מחמירה והאביזרים מזמזמים בחדוות שינוע. "המערכת כה מזוקקת עד שנדמה כי היא פועלת מאליה", כותבת על כך האוצרת חן תמיר. "אובייקטים דוגמת כיסאות, המותאמים לגוף האדם, עוטים צורה אנושית ונעים בכוריאוגרפיה המוכתבת כמדומה על ידי החומרים עצמם. החומרים הם שפועלים כאן, טורחים ועמלים אחרי שעות העבודה בלעדיו, ואף על פי כן אינם מייצרים דבר. עדות לחוסר תכליתיותם מספקת הצגתם לראווה כאובייקטים אמנותיים; אפשר אפילו לראות בהם רישום במרחב". לצד המירחוב מחדש של האסתטיקה הביורוקרטית, נבוק מבססת עבורה גם זמניות משלה, הזמן של כרטיס העובד הנקוב. "השם 'שעות עגולות' מתייחס לאפשרות לשחק עם הזמן, לעגל אותו, להפוך אותו לצורני", היא אומרת. "כשם שאני יוצאת מהאובייקטים הקונקרטיים ומוצאת בהם את המופשט, חשבתי על הזמן כעוד חומר גלם. 'שעות עגולות' מתייחס גם לזמן שנצבר במקום שיצירתי, לציפיה שמשהו יקרה בו. כל כמה זמן? כל הזמן".

היא יוצרת פיסול מינימליסטי ברוח דן פלבין ודונאלד ג'אד, עם הסטות המעמידות את הנוסח האמנותי הזה על ראשו — הקודים הם של שפת המופשט הגיאומטרי, של מודרניזם-עילי העוסק בקונקרטיות חפה מסמלים, מבוססת על יחסי חומר-צבע-צורה אוניברסאליים ועל המתחים הפנימיים ביניהם, בדגש על הטוהר המזוקק של חומרי תעשייה שסולקו מהם כל היסודות המטאפוריים והאקספרסיביים. השימוש הנוכחי בקודים אלה מוקצן, ודווקא מתוך עקרון הדה-מיסטיפיקציה שלהם עצמם, מתוך הליטרליות המוחלטת, מתוך השימוש הבלעדי בחפצי לא-אמנות, מופקת תחת אפם הדרמה של האדם הקטן, ליתר דיוק הפקיד, או זה הזקוק לפקיד, שפקיד הוא כל מה שמפריד בינו לבין מושא תשוקתו.

כיצד זה קורה? למשל, כך – בשולי הפיסול הביורוקרטי ותחת עוצמתו, מוצבים שני מומנטים פואטיים, שניהם פסלי קיר המבוססים על מתקני נייר לניגוב ידיים ופיזור אויר בשירותים ציבוריים. שאלה קופסאות מתכת הבולטות מהקיר, שבתחתיתן פתח. באחת, במקום סרט הנייר הנשלף מתוך גליל מוסתר מתחה נבוק לוח מתכת. התוצאה מתקבלת כתעות-עין הסוטר לצופה. אין מקום עבורו, לידי, ללקיחת דבר מה, אין מיועדות לשימוש, את כל אלה החליף המשטח הקליני החוסם את המבט, את המגע. ללא מגע אדם. הקופסה השניה דוקא אנושית, משיבת רוח, סמרטוט בד המונח תחתיה ורועד בלי הפוגה בעוד היא נושפת בלי להתנשם, פרפטום מובילה בעסקי אוויר. הרעידה הזו, אם מוכנים להתמסר קצת לרגשנות, היא לב התערוכה כולה. בתערוכה מופעלת גם ההנגדה הוותיקה בין פרסונת האמן לבין זו של הפקיד, האחד רגיש והשני אטום, כך על פי אתוס האמנות והספרות המודרניות. האמן המודרני הינו אנדרדוג פרוע, שואף לחירות, ממציא צורות חדשות וחוצה גבולות ואילו הפקיד הוא קפקאי, בא כוחו של אלוהים, של החוק, הסדר והמשטר, גילום אנושי של שרירותיות עקרה בעולם שהתחלן ואיבד את סיבותיו.

לרדי-מייד ולמכונה ביחס לפיסול יש מסורת מודרניסטית ארוכה, שלעתים מגלמת בעקיפין ביקורת על יחסי עבודה והשוואתם למעשה האמנות. נבוק מתייחסת למסורת זו מנקודת המבט של העידן הפוסט-פורדיסטי, המנוטר באורח ממוחשב, הקבלני. מושג הניכור העולה לפיכך מהתערוכה, בכוחו לאפיין פרולטריון מסוג חדש, עכשווי. זהו מעמד עובדים שאינו צוארון כחול, שאינו מפחד מהשתלטות המכונה אלא כבר השלים אתה, כעת תפקידיו שירותיים ואדמיניסטרטיביים, האדם הוא הרכיב האורגני בר החלוף או החסר לגמרי במערכת זו. אפשר לקרוא לזה מעמד העובדים הארגוניים, אלה שמהנדיס 'גורמי האנוש' והמומחים לממשקי אדם-מכונה ייעלו את גופם כך שיתאים לטכנולוגיה, לצרכי הגברת התפוקה. כעת אנחנו במרחב של קונפורמיות מייאשת, של אוטומטיות מוטורית, לאחר שהות ממושכת, כשהסאונד הצורם כבר מאיים, מצטברת התחושה שזהו מרחב של התעללות גמורה. הסטריליות המוחצת היא מוקד העניין של התערוכה, בבסיסה (ובבסיס האמנות המינימליסטית) טיהור האדם, והאסתטיקה של המרחב המטוהר היא צ'רנובילית.

כמו בתערוכתה הקודמת בגלריה נגא, "מקורות", גם הפעם המימד הבולט הוא 'ללא מגע אדם', קליניות הנובעת מחפצי האדם המנוכרים ממנו, שיקול הדעת והאסתטיקה מצויים ברשותם. אבל אם הקודמת היתה בעלת טון פופי ועוקצני, הרי שזו הנוכחית היא מעין מערה חשמלית דקדנטית, עצב של נוף רפאים נסוך עליה.

הילה טוני נבוק: "שעות עגולות". המרכז לאמנות עכשווית, צדוק הכהן 2א' (ליד קלישר 5) ת"א. שעות

פתיחה: שני - חמישי 14:00-19:00, שישי - שבת 10:00-14:00. עד 18.7